

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 27. februar 2025
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Astrid Langholz Nathan
Sagsnr.: 2025-00990
Dok.: 3592597

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål R fra Folketingets Retsudvalg

Samrådsspørgsmål R:

Vil ministeren redegøre for, hvordan ministeren forholder sig til, at tiltalte kan sabotere deres egne retssager ved falske sygemeldinger med det formål i sidste ende at kunne slippe for straf eller få en reduceret straf ved domstolene? Herunder hvordan ministeren kan forsvare, at Danmark – under henvisning til Menneskerettighedsdomstolens regler – belønner storforbrydere med reducerede straffe, når det er dem selv, der saboterer retssystemet ved at udeblive fra retsmøder? Der henvises til Østre Landsret den 15. november 2024.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mikkel Bjørn (DF).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for spørgsmålet.

Dagens samråd handler om, hvordan retssystemet håndterer straffesager og udmåler straf, når tiltalte bevidst trækker sagerne i langdrag.

I samrådsspørgsmålet henvises der også til en konkret sag, hvor Østre Landsret afsagde dom den 15. november 2024.

[Den konkrete sag]

Jeg har fuld forståelse for, at den konkrete sag vækker både interesse og forargelse.

Det er utilfredsstillende i et retssamfund som det danske, at der i en konkret straffesag kan gå omkring 15 år fra sigtelse til endelig afgørelse.

Det gælder i øvrigt uanset, om den lange sagsbehandlingstid kan bebrejdes den tiltalte eller skyldes eksempelvis domstolenes lange sagsbehandlingstider. Eller en kombination af begge.

I den konkrete sag fandt landsretten, at den tiltalte bevidst og systematisk havde trukket sagen i langdrag

ved flere gange at udeblive fra retsmøder med henvisning til lægeerklæringer, som Retslægerådet senere vurderede ikke dokumenterede lovligt forfald.

Landsretten fandt derfor, at den meget lange sagsbehandlingstid ”i betydeligt omfang” skyldes den tiltaltes adfærd. Men ikke udelukkende.

Ifølge landsretten indebar den lange sagsbehandlingstid, at den tiltalte havde fået krænket sin ret til en retfærdig rettergang inden for en rimelig frist. Den ret er sikret i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Derfor skulle straffen sættes ned.

Sagen illustrerer, at der er visse typer, som er villige til at lave alverdens krumspring for at forhale deres sag og udskyde deres straf.

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt, og det krænker retsfølelsen for os alle.

[Iværksatte tiltag]

Siden forløbet i den konkrete sag er der også taget en række tiltag netop for at sætte ind over for den her type personer og forhindre, at sager trækker unødigt i langdrag.

For det første er der i 2021 under S-regeringen blevet indført en begrænsning af muligheden for at nedsætte straffen på grund af lang sagsbehandlingstid.

Det betyder, at der i dag kun kan ske strafnedsættelse som følge af lang sagsbehandlingstid, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i Menneskerettighedskonventionens artikel 6 om retfærdig rettergang.

Før ændringen kunne domstolene give strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid, selv om det ikke var påkrævet efter Menneskerettighedskonventionen. Med ændringen blev det gjort klart, at der alene kan gives strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid, hvis konventionen faktisk kræver det.

Jeg skal i den forbindelse fremhæve, at hvis sagsbehandlingstidens længde udelukkende skyldes den tiltalte, så kan sagsbehandlingstiden ikke medføre strafnedsættelse – heller ikke ved at henvise til Menneskerettighedskonvention.

For det andet er der i 2021 under S-regeringen blevet indført et skærpet dokumentationskrav for lovligt forfald i straffesager, så lovligt forfald nu skal dokumenteres – og ikke blot oplyses – forud for retsmødet.

Det skærpede dokumentationskrav betyder blandt andet, at tiltalte i tilfælde af sygdom skal fremlægge en

lægeerklæring senest ved retsmødets begyndelse. Det er derefter op til retten at tage konkret stilling til, om den fremlagte lægeerklæring udgør tilstrækkelig dokumentation for lovligt forfald.

Hvis tiltalte ikke kan dokumentere lovligt forfald, kan retten efter omstændighederne fremme straffesagen til dom, uden at tiltalte er til stede.

Det blev desuden gjort muligt at trække i tiltaltes offentlige ydelser, hvis tiltalte udebliver uden lovligt forfald. Det betyder mere konkret, at man kan få nedsat visse offentlige ydelser til et minimumsniveau i en periode på 12 uger. De ydelser, den tiltalte kan få nedsat, er blandt andet kontanthjælp, folkepension og førtidspension.

For det tredje er der i 2021 under S-regeringen blevet indført en udvidet adgang til at afsige udeblivelsesdomme, ligesom det er blevet gjort muligt for retten at afvise en ankesag, hvis anken er sket på tiltaltes initiativ, og tiltalte udebliver fra sagen.

For det fjerde har regeringen og samtlige partier i Folketinget i efteråret 2023 indgået en flerårsaftale for domstolenes økonomi for 2024-2027. Med aftalen gennemfører vi et historisk og tiltrængt løft af domstolene med i alt ca. 2,3 mia. kr. over perioden. Så vi kan få vendt de stigende sagsbehandlingstider.

Sidste år blev der gennemført flere lovændringer som led i flerårsaftalen. Her udvidede vi blandt andet adgangen til at fremme en straffesag til dom uden den tiltaltes tilstedeværelse fra 6 måneder til 1 år, ligesom vi forhøjede antallet af dommere.

Vi har derudover lavet en lang række forenklinger af retsplejen, der også har til formål at nedbringe sagsbehandlingstiderne ved domstolene.

[Afrunding]

Alt i alt har vi altså allerede gjort rigtig meget for at forhindre, at straffesager trækker unødigt i langdrag. Det omfatter også tiltag, der sætter ind over for de personer, der bevidst forhæler deres sag med henblik på at udskyde deres straf eller opnå en strafabat.

Og jeg tror i øvrigt på, at vi ved at løse problemet med lange sagsbehandlingstider ved domstolene vil have taget endnu et stort skridt mod at løse de udfordringer, som bliver rejst i samrådsspørgsmålet.

For vi skal helt undgå at komme ud i de situationer, hvor sagsbehandlingstiden i en straffesag kan blive så lang, at den tiltalte skal have nedsat sin straf med henvisning til menneskerettighederne.

Og det tror jeg på, at vi kan gøre ved at løse problemet ved roden – ved at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Jeg ser derudover frem til Domstolsstyrelsens opdaterede analyse af årsagerne til omberømmelser og udsættelser af retsmøder, som forventes at komme i efteråret 2025.

Hvis det viser sig, at der er behov for at tage yderligere initiativer til at nedbringe sagsbehandlingstiderne, er jeg meget åben over for at se på det.

For vi skal gøre, hvad vi kan for at undgå, at straffesager trækker i langdrag. Og det skal have konsekvenser, hvis man som tiltalt håner retsvæsenet og bevidst forhæler sin sag.

Tak for ordet.